

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΛΑΝΑΣ

Η Αναπόφευκτη Ανδριότητα σου

*...und die findigen Tiere merken es schon,
dab wir nicht sehr verlässlich zu Haus
sind in der gedeuteten Welt.*

R.M. RILKE

α΄

*Ο πρώτος σου χειμώνας διάβηκε σαν ζωγραφιά
μπρος στο παράθυρο μου: με δακρυσμένα μάτια
την άνοιξη προσμένω. Έξω χιονίζει· ένα χιόνι
ζεστό σαν μπαμπάκι. Πίσω απ' τους φράχτες
κυνηγιούνται τ' αγέννητα παιδιά μου και του
φωτός τα διάφανα πουλιά χτυπούν στο τζάμι, σκύ-
βοντας να πιουν τα δάκρυα μου. ❧*

«3»

β'

Τώρα, Κύριε, γνωρίζω πως ήταν η μορφή σου μες στη γλυκιά παράδοση του δειλινού. Θυμάμαι τον πατέρα μου όρθιο στην πόρτα της αυλής, με τ' ανθηρά του χέρια να θροΐζουν στις τσέπες τού παντελονιού. Δεν σκέπτεται τίποτα ή το πολύ-πολύ πως θα πρέπει να μπαλώσει τη σκεπή τώρα που άνοιξε ο καιρός. Κι όμως, κάτι σ' εκείνο το βαθύ γαλάζιο του απογεύματος τον πείθει πως νίκησε το θάνατο - κάτι σαν αίσθηση άνεσης μέσα στα φρεσκογυαλισμένα του παπούτσια. ❧

γ'

Η καρτερία της νυκτός με συντηρεί και ξαγρυπνώ. Λιγνό κλαρί στα χέρια σου η ψυχή μου πασχίζει να τρομάξει τις μελλούμενες αγρύπνιες. Οι νύχτες στέκονται λευκές ασάλευτες μορφές κάτω από τη μεγάλη καρτερία των αστεριών, κι ο άνεμος, σαν τον βαθύ τον στεναγμό, που πάσχισε να κρατηθεί απ' τον χρόνο, φέρνει μια γλύκα πρωινή που καθλώνει και χειμάρρου ταραχή. ❧

«5»

δ'

Πείθομαι, Κύριε, και γέρνω τον ύπνο σου, αψηφώντας όλον εκείνον τον κατάφωτο τρόμο που γεμίζει τη νύχτα απρόσμενες κραυγές, θρήνους ανυπόδητους, σπίτια κατάμεστα· κι όλο κάποιο συρτάρι χαλασμένο, κάποια πόρτα κλειστή, κάποια δύσκολη βρύση· κι όλο κάτι από κείνα τα μικρά κι ασήμαντα που αρνούνται να δεχθούν την εξουσία του θανάτου. Πείθομαι και ξέρω πως θα μου παρασταθείς, σαν το σκυλί που αφήνεται να βυθιστεί με πείσμα στην λατρεία του αγαπημένου μνήματος, προτιμώντας μιαν αμφίβολη συμπίεση στον θάνατο απ' τη μοναχική ασφάλεια ενός άγνωστου χεριού. ❧

«6»

ε΄

*Έσπερνες ολόγλυκες τις νύχτες του καλοκαιριού:
σάλα ολόφωτη απάνω ο ουρανός κι αρώματα
μεθυστικά όλο το φως της μέρας καμωμένο. Πού
χάθηκε εκείνη η παλιά σου απλοχεριά; Ποια σκο-
τεινή ανάγκη σε φέρνει επαίτη στη δύσκολη θύρα
της μνήμης; Περνούσες πολύχρωμο καράβι στη
γαλάζια απαντοχή μου. Τώρα ψάβω το σώμα σου:
βουβό. Ψάβω τα χέρια μου: αίμα. ❧*

«7»

στ΄

Με ποιες εικόνες, Κύριε, παιδεύεις την κατάτυφλη καρδιά μου; Πώς ν' αντέξει η ανήμπορή μου μνήμη τόσο φως; Με τον καιρό -τον ξέρεις τον καιρό: βουβή πληγή· εκεί που λες πως έκλεισε το πέρασμά του κακοφορμίζουν οι αναμνήσεις-βυθίζομαι σε μια γυμνή ωριμότητα, δίχως κλαδί να πιαστώ, δίχως λιθάρι ν' ακουμπήσω. Κι ό,τι θαρρώ πως έπιασα: μέρα καυτή που η λάυρα της με διώχνει. Κι όπου θαρρώ πως στάθηκα: νύχτα βουβή, με καταπίνει. ❧

«8»

Αφέθηκα στα ξύλινα χέρια σου, ακούγοντας τον χρόνο να δουλεύει με βουλιμία στις νύχτας την καρδιά. Μικρή παρηγοριά τα δύσκαρπά σου δάχτυλα κι ακόμα μικρότερη η απαντοχή των λιγοστών σου φύλλων. Όμως δεν πέρασε ποτέ απ' τον νου μου πως θα μπορούσα να χαθώ σ' αυτόν τον κόσμο, πλανούμενος αναίτια σ' ένα δάσος αυτόχειρων προσδοκιών. Όμως δεν σκέφτηκα ποτέ πως θα μπορούσε όλη αυτή η επίμονη κατεργασία του χρόνου να κενώσει πίστες και βεβαιότητες, σχήματα, χρώματα κατακτημένα. Αφέθηκα, δεν σκέφτηκα, μ' ακόμα ελπίζω στην αναπόφευκτη ανθηρότητά σου. ❧

ή'

Δεν είναι τόπος η ζωή γι' αυτόν που δέχτηκε το αγκάλιασμά σου. Σ' όποια μέρα πατήσεις, βουλιάζει σ' όποιαν ώρα σταθείς, θα γκρεμίσει, αφήνοντας μετέωρη εκείνη την αυτονόητη συμμαχία εναντία στον χρόνο, αδειάζοντας το χώρο που είχαν γεμίσει μέσα σου οι άλλοι. Δεν είναι τόπος η ζωή γι' αυτόν που μόνος γύρισε από την αγκαλιά σου. ❧

«10»

Δώσε ν' αντέξω ως το τέλος. Ξέρω, τη ζωή θα τη διαβώ -ασήμαντη προσπάθεια: αρκεί να παρατρέξεις μια νύχτα δύσκολη κι όλα πυκνώνουν σε μιαν ασήμαντη χειρονομία, έναν ανεπαίσθητο στεναγμό, ένα λιγνό τρεμούλιασμα στην άκρη των χειλιών· έτσι, να πεις πως ήσουν εσύ που πέρασες μέσα στην τόση νηνεμία ψυχών. Όμως δεν είναι αυτό, δεν είναι αυτή η αβέβαιη πορεία που με ταραάζει. Τρέμω συλλογιζόμενος πως όλα ετούτα ίσως δεν είναι παρά μια στιγμή σου, μια μικρή ανάπαυλα στο ατέλειωτο μαρτύριο της ζωντανής σου απουσίας, και πασχίζω να πνίζω μέσα μου το πρόσωπό σου. Όμως εσύ, αδίστακτος, πορεύεις αυτόν που σ' αρνείται μέσα από δυσπρόσιτους θανάτους και φρικτές επιστροφές. ❧

«II»

ί'

Κουράστηκα πολύ να σε κρατήσω μέσα στα όρια του δικού μου χρόνου· κι ώρες-ώρες μ' εξόργιζε εκείνη η παιδική σου επιμονή να κρύβεσαι απ' το σχήμα των πραγμάτων αφήνοντάς με μοναχό με μια απορία φρικτή για το πάθος μου να κλείσω όλο το βλέμμα μου σε μιαν εικόνα, όλη τη σκέψη μου σ' ένα τραγούδι. Κουράστηκα καλώντας σε· κι όμως ήξερα πως όλοι κάποτε μεγαλώνουμε -κι εσύ μαζί- ξεπερνώντας το σχήμα του βλέμματός μας, τον ήχο των τραγουδιών πού σαλεύουν - ζούδια μηδαμινά- στα τεράστια δάχτυλά μας. Κι όμως ήξερα πως άλλον δεν έχεις να σε δει και να σ' ακούσει από το ζούδι που σπαράζει, εκλιπαρώντας την τεράστια παρουσία των χεριών σου. ❧

«I2»

ια΄

Είσαι σκληρός, αδιάβατος, μα δεν αντέχεις καν μια ανεπαίσθητη χειρονομία θλίψης, μια πόρτα που έκλεισε με την απροσδόκητη βεβαιότητα του θανάτου, τα βήματα -δειλά κι αργά- του απελπισμένου: λες και φοβάται άζαφνα τον σπαραγμό του, λες κι αν δοθεί στον πόνο του, θα πρέπει να περάσει εκείνο το ανέλπιστο όριο όπου η ζωή χρωστά του θανάτου, η απελπισία τον μηδενός -μάταια ελπίζοντας κάποια μύχια πρόσκρουση στη σκληρή κι αδιάβατη παρουσία σου. Τρίβεσαι όμως και περνάς σαν το στοιχειό εκεί που η κάθε σου γωνιά φαινόταν απαράβατη, σίγουρα ορθωμένη ανάμεσα σ' εσένα και την ανυπαρξία. Τρίβεσαι όμως και περνάς, γνέφοντας πίσω από το φως μια άλλη σκληρότητα, που ρημάζει την πατρική σου αγάπη· και μένω με τον φόβο των μακρινών ορισμών σου. ❧

ιβ'

Σε φοβάμαι! Πού να στηρίζω τη δύναμη σου; Αν μπορούσα να κοιτάζω το πρόσωπό σου, όπως κοιτάζω την αναπόφευκτη παρουσία ενός βουνού: γαλήνιος, παραδομένος σ' ό,τι σώζει το βλέμμα μου απ' την πείνα των αποστάσεων, θα μπορούσα να φοβηθώ τον θάνατο, θα μπορούσα να πονέσω: βέβαιος για το πάθος ζωής που με κοιτάζει τώρα, γλείφοντας τ' αρπακτικά του χείλη. ❧

«I4»

17'

Χάνομαι τώρα· με τρομάζει κάθε του φύλλου κίνημα και κάθε του άνεμου στεναγμός με συνταράζει. Πώς γίνομαι έτσι αδύναμος μπρος στην αφεύγατη παρουσία του χρόνου; Σπέρνω θανάτους στα όνειρα μου και πασχίζω να κρατηθώ απ' την απάθεια των βλαστών. Τσιρίζεις όμως άξαφνα την αγωνία του αγριμιού κι όταν ζυγώνει ο πανικός, λυσομανώντας κάμαρες πεισματικά βουβές, χάνεσαι απ' τη μισάνοιχτη πόρτα των ημερών μου. ❧

«15»

10'

Αν μέλλει κάποτε να φύγεις κι απ' τον ύπνο του παιδιού, αφήνοντας αυτήν την τελευταία προσφυγή σου στη λογική ευελιξία των αγγέλων, καλύτερα να θρέψουμε μαζί τη σκοτεινή γιορτή του μηδενός· κι αν μέλλει να χαθείς, παίρνοντας όλες εκείνες τις εικόνες που κάποτε οικοδομούν την άνθισή σου, καλύτερα να τρέξω πίσω σου, παραδομένος στο στυφό μαρτύριο της λησμονιάς, παρά να συντηρώ το καταδικασμένο είδωλο των αποδείξεών σου. ❧

«16»

1ε'

Δεν σου ζητώ παρ' έναν κήπο φτωχικό: ένα μικρό πυκνόφυτο περιβολάκι· δυο-τρία δέντρα, μια γωνιά να 'ρχεσαι τ' απογεύματα: ο δροσερός καπετάνιος της γης, καπνίζοντας ανταύγειες μεθυστικές, και το πολύ-πολύ μια καλύβα λιτή, μian ελάχιστη προσπάθεια του κενού να κλείσει κάτι απ' τη γοργόφερη πορεία των ανθρωπίνων. Εγώ, στην πόρτα της ορθός, βλέποντας ό,τι λάτρεψα να παίζει παιχνίδια ριψοκίνδυνα στο φως το δειλινό, να σκέπτομαι: δεν σου ζητώ παρ' έναν κήπο φτωχικό, μονάχα αυτό. ☞